

Bijbelstudie

Jonna Bakker en Mark Druijff

Superovervloedige genade

1 Timoteüs 1

1 Timoteüs 1

1 Paulus, een apostel van Christus Jezus naar de opdracht van God, onze Heiland, en van Christus Jezus, onze hoop, 2 aan Timoteüs, mijn waar kind in het geloof: genade, barmhartigheid en vrede zij u van God, de Vader, en van Christus Jezus, onze Here.

3 Doe, zoals ik u bij mijn reis naar Macedonië aangeraden heb: blijf nog te Efeze, om sommigen te bevelen geen andere leer te brengen, 4 noch zich bezig te houden met fabels en eindeloze geslachtsregisters, die veeleer moeilijkheden ten gevolge hebben dan door God gegeven leiding in het geloof. 5 En het doel van (alle) vermaning is liefde uit een rein hart, uit een goed geweten en een ongeveinsd geloof.

6 Door dit spoor te verlaten zijn sommigen vervallen tot ijdel gepraat; 7 zij willen leraars der wet zijn, zonder ook maar te beseffen wat zij zeggen of waarover zij zo stellig spreken. 8 Wij weten, dat de wet goed is, indien iemand haar wettig toepast, 9 wel wetend, dat de wet niet gesteld is voor de rechtvaardige, maar voor wettelozen en tuchtelozen, voor goddelozen en zondaars, voor onverlaten en onheiligen, voor vadermoorders en moedermoorders en doodslagers, 10 hoereerders, knapenschenders, zielverkopers, leugenaars, meinedigen, en al wat verder ingaat tegen de gezonde leer, 11 in overeenstemming met het evangelie der heerlijkheid van de zalige God, dat mij is toevertrouwd.

12 Ik breng dank aan Hem, die mij kracht gegeven heeft, Christus Jezus, onze Here, dat Hij mij getrouw geacht heeft, daar Hij mij in de bediening gesteld heeft, 13 hoewel ik vroeger een godslasteraar en een vervolger en een geweldenaar was. Maar mij is ontferming bewezen, omdat ik het in mijn onwetendheid, uit ongeloof, gedaan heb, 14 en zeer overvloedig is de genade van onze Here geweest, met het geloof en de liefde in Christus Jezus.

15 Dit is een getrouw woord en alle aanneming waard, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om zondaren te behouden, onder welke ik een eerste plaats inneem. 16 Maar hiertoe is mij ontferming bewezen, dat Jezus Christus in de eerste plaats in mij zijn ganse lankmoedigheid zou bewijzen tot een voorbeeld voor hen, die later op Hem zouden vertrouwen ten eeuwigen leven.

17 De Koning der eeuwen, de onvergankelijke, de onzienlijke, de enige God, zij eer en heerlijkheid in alle eeuwigheid! Amen.

18 Deze opdracht vertrouw ik u toe, mijn kind Timoteüs, overeenkomstig de profetieën, die vroeger aangaande u zijn uitgesproken, opdat gij, u daarnaar richtend, de goede strijd strijdt 19 met geloof en met een goed geweten. Omdat sommigen dit hebben verworpen, heeft hun geloof schipbreuk geleden. 20 Tot hen behoren Hymeneüs en Alexander, die ik aan de satan heb overgegeven, opdat hun het lasteren worde afgeleerd.

I Persoonlijk luisteren

Vooraf – In dienst van...

Paulus heeft Timoteüs op één van zijn zendingsreizen ontmoet. De moeder van Timoteüs was een Jodin, zijn vader een Griek. Door zijn moeder en zijn oma wordt hij gelovig opgevoed. Via Paulus komt hij in aanraking met het Evangelie en komt hij tot geloof. Daarna gaat hij met Paulus mee op reis naar gemeenten om daar te werken. Het meeste heeft hij gedaan in Efeze, als hij daar aan het werk is, stuurt Paulus hem deze brief. Uit deze brief wordt duidelijk dat de gemeente bedreigd werd door een dwaalleer, Timoteüs wordt opgeroepen om de ware leer vast te houden. Daarnaast bevat de brief veel voorschriften voor de gemeente. De brief bevat veel bemoedigingen, omdat het voor een jong iemand als Timoteüs niet makkelijk zal zijn geweest om aan het werk te zijn in een gemeente als die in Efeze. Daarnaast zijn er ook praktische aanwijzingen te vinden, om Timoteüs te helpen de gemeente op te bouwen.

Gelijk in dit eerste hoofdstuk komen de dwaalleraars met hun ideeën aan de orde. Maar dat staat wel ingeklemd tussen de zegen van God en een lofzang op God, die geven aan waar het om draait en wat de dwaalleraars missen.

De eerste dag – Jonkie met gezag (1:1-2)

Informatief

Timoteüs is werkzaam in een gemeente, hij is nog jong. Grote kans dat mensen hem in de gemeente niet voor vol hebben aangezien. 'Wat heeft zo'n jonkie nou te zeggen... Hij is nog maar..., wie denkt hij wel dat hij is? Mij iets vertellen, echt niet!'

Paulus, apostel in opdracht van God, denkt er anders over. Hij noemt Timoteüs zijn zoon, dat betekent dat Paulus degene is van wie Timoteüs het geloof heeft geleerd, zijn geestelijke vader dus. Paulus en Timoteüs hebben hetzelfde geloof, dezelfde God en dezelfde opdrachtgever voor het werk dat zij doen. Daardoor krijgt ook Timoteüs gezag, mensen moeten naar hem luisteren.

Makkelijk? Nee nog steeds niet, Timoteüs moet in Efeze blijven (vs. 3), terwijl het daar een lastige situatie was, als je de rest van de brief leest. De groet die Paulus geeft, is er dan ook op gericht op Timoteüs te bemoedigen. Genade, barmhartigheid en vrede zijn gaven van God, die kun je niet verdienen, gelukkig niet, want dan zou er weinig van terecht komen. God geeft deze gaven met het oog op het werk dat Timoteüs in de gemeente in Efeze moet gaan doen. En omdat God ze geeft, is het ook zeker dat je ze ontvangt. Het hangt dus niet van ons gevoel af, maar van God. En daarom kunnen we hoop hebben voor het werk wat we doen. De genade, barmhartigheid en vrede bieden perspectief.

Overdenken

- God verleent mensen gezag. Paulus roept Hij tot apostel, Timoteüs krijgt ook gezag, zodat mensen naar hem moeten luisteren. Hoe ga je zelf om met mensen die gezag over jou hebben, maar ook: hoe ga jij om met het gezag wat je zelf hebt?
- Genade, barmhartigheid en vrede zijn dingen die we juist willen ervaren. Toch is het zo dat het niet altijd te ervaren is, maar dat het er wel is. Het is dan ondanks je gevoel wel een feit! Heb je hier wat aan?

Gebed

- ⇒ Bid voor de mensen die het gezag in de kerk hebben. Dank dat God hen zegent, en bidt of zij zelf een zegen mogen zijn.
- ⇒ Bid voor jonge mensen (voor jezelf) die actief zijn in de kerk (of bijv. in het jongerenwerk).

De tweede dag – Fabel of feit? (1:3-11)

Informatief

Vanuit de zegen die Timoteüs heeft ontvangen, kan hij aan de slag met de opdracht die hij krijgt: hij moet de andere leer die wordt gebracht door de dwaalleraars tegen gaan. Wat die leer is wordt duidelijk in het stuk dat volgt. Er zijn mensen die het interessant vinden om zich bezig te houden met 'fabels en eindeloze geslachtsrekeningen', hiermee worden waarschijnlijk legendes bedoeld over personen uit de geslachtsregisters uit het Oude Testament. Het gevolg hiervan is niet positief, fabels leveren alleen maar problemen op en hebben geen geloofsgroei tot gevolg.

Timoteüs mag hen vermanen, maar hierbij moet hij wel voor ogen hebben dat het doel van de vermaning liefde is. Het gaat er dus niet om dat je de ander op zijn nummer zet, om je eigen gelijk te halen. Het gaat dus om de liefde, de dwaalleraars zijn het spoor van de liefde bijster en focussen zich op de wet. Hun ambitie was om wetsleraar te worden, die stonden hoog in aanzien. Maar in hun streven naar status, slaan ze de plank volledig mis: ze gebruiken de wet onwettig. Ze hebben niet door waar het om draait en verzanden in bijzaken. Maar het gaat in de wet juist om hetzelfde als in het evangelie, door de feiten van het evangelie is er groei.

Overdenken

- a. Herken je dat mensen verzanden in discussies die eigenlijk niet meer gaan om de kern? Herken je dat bij jezelf?
- b. Paulus noemt de liefde als doel van de vermaning. Als je een ander terechtwijst, moet het er dus om gaan dat er weer liefde zal zijn. Hoe zou je dit in de praktijk vorm kunnen geven?

Gebed

- ⇒ Vraag God of Hij wil helpen bij het onderscheiden van fabel en feit.
- ⇒ Vraag God om liefde als je een ander terecht moet wijzen.

De derde dag – Niet beter dan een ander (1:12-20)

Informatief

Als vervolg op het vorige scherpe stuk wat Paulus heeft geschreven, neemt hij zichzelf als voorbeeld. Hij was zo'n wetteloze, tuchteloze, iemand die de wet nodig had, geen lieverdje dus. Paulus stelt zich niet boven de dwaalleraars, maar laat zien hoe de genade van God zichtbaar is geworden in zijn eigen leven. Hij leefde in overvloedige zonde en laat zien hoe superovervloedig de genade van God is.

Paulus ziet zichzelf als de grootste zondaar, hij weet dat hij door het houden van de wet niet gered kon worden, maar alleen doordat Jezus naar de aarde is gekomen om zondaren te redden. De farizeeërs verafschuwden Jezus' betrokkenheid op zondaren, een profeet werd niet geacht met hen om te gaan. De farizeeërs deelden de mensheid in twee groepen: de rechtvaardigen (zichzelf, die de wet tot op de komma naleven) en de zondaren (alle anderen). Maar zolang je jezelf rechtvaardig

vindt, heb je niets aan de wet, want dan gebruik je die alleen maar om jezelf op te poetsen. Terwijl de wet er juist is om te zien dat er geen eer aan jezelf te behalen valt. In dit gedeelte wordt het etiket 'zondaren' geplakt op iedereen die op de wettige manier met de wet om is gegaan en die onder heerschappij van Christus terecht zijn gekomen. Wie zichzelf rechtvaardig vinden, gaat op een onwettige manier met de wet om en zullen ooit het etiketje zondaar moeten krijgen. Precies de omgekeerde wereld...

Overdenken

- a. Hoe functioneert de wet in jouw eigen leven?
- b. Herken je dat je andere mensen, andere gemeenteleden etiketjes opplakt?

Gebed

- ⇒ Bid om een goed functioneren van de wet, zoals deze bedoeld is en zoals God hem heeft bedacht en niet mensen.
- ⇒ Dank God dat we niet door de wet gered hoeven te worden, maar dat Jezus ons wil redden en voor ons naar de aarde is gekomen.

II Samen luisteren

De beste weg

Gelijk aan het begin van de brief stelt Paulus vast dat hij degene is naar wie mensen moeten luisteren. Hij is immers een apostel in opdracht van God. Dat maakt meteen zijn positie tegenover de dwaalleraars duidelijk. En Timoteüs plaatst hij meteen ook maar aan zijn kant. Het is zijn geestelijke zoon, die hetzelfde geloof heeft, daarom ontvangt hij ook de zegen van de Heer.

Paulus geeft Timoteüs een opdracht: hij moet voorkomen dat dwaalleraars hun gang kunnen gaan en hun boodschap die niet in overeenstemming is met het evangelie kunnen verkondigen. Deze opdracht klinkt hard, alsof je moet gaan knokken met je tegenstander, je eigen gelijk moet gaan halen. Maar daar gaat het dus juist niet om. Het doel van een terechtwijzing is liefde, het gaat er dus niet om dat je de ander te kijk zet. Maar het gaat om liefde 'uit een rein hart, uit een goed geweten en een ongeveinsd geloof'. Dat zijn lastige begrippen. Een korte toelichting: het hart is het centrum van de mens, alles wat hij doet komt hieruit voort (Spr. 4:23). Het goede geweten slaat op het geweten dat gereinigd is van schuld en dat zicht aan Gods wet, liefhebben, wil houden. Tenslotte is het geloof dat echt is, het enige dat echte liefde tot gevolg heeft.

De liefde, dat is de weg die je moet gaan. Maar deze route hebben sommige mensen verlaten. En dat is desastreus, want door dingen niet meer in het perspectief van de liefde te zien, snappen ze niet meer waar het om gaat. Ze willen de wet onderwijzen, en dat is op zich niet verkeerd, want de wet is goed. Maar de wet moet wel wettig gebruikt worden en dat doen ze niet. De wet is er niet om jezelf mee omhoog te werken op de geestelijke ladder. Het omgekeerde is het geval. De wet is er juist voor iedereen waar de dwaalleraars een afkeer van hebben. Voor de mensen die zij zondaren noemen: mensen die de wet niet kennen of haar gezag niet erkennen of voor mensen die alle tien geboden overtreden. En dus niet voor degenen die het met zichzelf zo goed getroffen hebben.

Het evangelie, de boodschap dat Jezus naar de aarde kwam om zondaren te redden, is in overeenstemming met de wet. Dus niet jezelf redden, je wordt gered. Daar kan Paulus uit eigen ervaring over meepraten. Hij dacht zichzelf te kunnen redden, totdat Jezus zelf ingreep. En hem het Evangelie en de verkondiging toevertrouwde. Omdat hij zo goed is? Nou nee... Hij noemt zichzelf de

belangrijkste van alle zondaren. Dus Paulus gaat ook opscheppen? Niet echt, opscheppen over je zonde lijkt me nou niet echt eervol. Het gaat hier om de overvloedige zonden van Paulus, tegenover de superovervloedige genade van God. Gods genade is altijd groter dan de zonde. Het voorbeeld van Paulus illustreert dat: als hij gered kan worden, dan iedereen. En dat Paulus verantwoordelijkheid krijgt in het Koninkrijk van God, ligt dan ook niet aan hemzelf, maar aan God.

Op die manier krijgt Timoteüs ook de opdracht om werkzaam te zijn in de gemeente. Er zijn profetische woorden over hem uitgesproken, welke precies weten we niet. Maar ze zullen ongetwijfeld een belofte van God bevatten.

En dan dat vreemde einde. Iemand overleveren aan de satan. Dat klinkt heel luguber. Toch moet dit in de context blijven staan. Paulus noemde net nog dat vermaningen liefde als doel moeten hebben. Bij het overleveren aan de satan wordt meestal gedacht aan het uit de gemeente zetten van dwalende leden. Verder wordt er ook gedacht aan mensen die ernstig ziek werden of stierven, maar het doel ervan was dan wel dat ze terug zouden keren van hun dwaalweg. Uiteindelijk is het nog steeds met het oog op hun redding.

Aantekeningen

1. 'apostel van Christus Jezus.' Tegenover de dwaalleraars die in het boek worden genoemd. 'naar de opdracht van God, onze Heiland, en van Christus Jezus, onze hoop' Paulus is door God zelf geroepen om apostel te zijn (Hand. 9:15). Dit tegenover de mensen die zijn apostelschap ter discussie stellen.

'God onze Heiland.' I.p.v. Jezus onze Heiland, wat te verwachten is. Dit ligt in de lijn van het Oude Testament.

'Onze hoop.' Christus Zelf is onze Hoop. Deze hoop zorgt ervoor dat we uit kunnen zien naar de toekomst, omdat we zeker weten waar we op hopen. Juist in de tijd van Paulus, was er weinig hoop voor mensen. Er heerste vooral pessimisme, de Stoïcijnen (een van de belangrijkste filosofische stromingen) geloofden dat alles van te voren was bepaald, het enige wat je kon doen, is het lot accepteren.

2. 'Aan Timoteüs, mijn waar kind in het geloof.' Paulus noemt Timoteüs zijn kind, omdat Paulus degene is die er in geestelijk opzicht voor heeft gezorgd dat Timoteüs werd geboren.

'Waar.' Wijst erop dat het geloof bij Timotheüs echt is, net zoals het geloof van zijn geestelijke vader. Daarnaast laat het zien dat Paulus om Timoteüs geeft.

'Genade, barmhartigheid en vrede zij u van God, de Vader, en van Christus Jezus, onze Here' Deze groet heeft de vorm van de klassieke groet, inhoudelijk is deze christelijk.

3. 'Blijf nog te Efeze.' Timoteüs is hier waarschijnlijk eerder met Paulus al geweest. Paulus is hiervandaan vertrokken naar Macedonië.

'Om sommige te bevelen geen andere leer aan te brengen.' Hier blijkt dat Timoteüs met gezag bepaalde dwaalleraars terecht moet wijzen. De namen worden niet genoemd, wellicht om ze te sparen.

4. 'Fabels en eindeloze geslachtsrekeningen.' Hiermee worden legendes bedoeld die in het jodendom in omloop waren. Deze gingen vaak over personen die in de geslachtsregisters van het OT voorkwamen. De verhalen in het gnostische jodendom gingen over het ontstaan van de engelen en andere geestelijke machten.

'Moeilijkheden.' Kan ook vertaald worden met twist, discussie, zodanig dat ze het geloof eerder afbreken dan opbouwen.

5. 'Het doel van alle vermaning.' Het gaat er niet alleen om dat de dwaalleraars hun mond houden, zodat de dwaalleer niet meer verteld wordt, maar het heeft ook een positief doel namelijk het bevorderen van de liefde.
 'Uit een rein hart.' Het hart wordt gezien als het centrum van de mens (Spr. 4:23), dit hart wordt vernieuwd door het geloof in Christus.
 'Uit een goed geweten.' Het geweten van een gelovige is gereinigd van schuld en wil zich houden aan Gods wet, Gods wet is liefde.
 'Een ongeveinsd geloof.' Alleen het geloof in Christus, heeft liefde als gevolg.
6. 'Dit spoor.' Namelijk het spoor van een rein hart, een rein geweten en een ongeveinsd geloof. Het gevolg is dat de dwaalleraars ook geen liefde meer kennen.
 'Verlaten zijn.' Kan ook vertaald worden met 'het doel missen', ze zijn de essentie kwijtgeraakt en gaan zich bezig houden met futiliteiten.
7. 'Leraars der wet.' Wijst Joodse achtergrond aan. Geven zichzelf deze titel, zijn trots op hun kennis.
 'Zonder ook maar te beseffen.' Door zich bezig te houden met de mythen en geslachtsregisters (vs. 4) misten ze de kern van het OT en het evangelie.
 'Waarover ze zo stellig spreken.' Waarschijnlijk dat ze de wetsvoorschriften aan de gelovigen wilden opleggen.
8. Paulus wijst af dat de wet op zich verkeerd zou zijn. Alleen wettig gebruik van de wet is goed.
9. 'Wet niet gesteld voor de rechtvaardige.' De wet is er niet voor de rechtvaardige, maar voor de ongelovige. De wet doet juist het tegenovergestelde van wat de wetsleraars er mee doen. Zij willen er eer door behalen, maar dat is niet de bedoeling van de wet. De wet is er juist om te laten zien dat er geen eer aan jezelf te behalen valt.
 'Wettelozen.' Leven alsof er geen wet is, maken hun eigen wet.
 'Tuchtelozen.' Weigeren zich aan de wet te onderwerpen.
 'Zondaars.' Paulus noemt zichzelf ook zo in vs. 15. Paulus noemt vervolgens een zonderegister, waarin hij de lijn van de tien geboden volgt. Deze lijst gaat verder in vers 10.
10. 'Knapenschenders.' Hiermee wordt het uitleven van homoseksualiteit bedoeld.
 'Zielverkopers.' Het NT valt de slavernij niet heftig aan, wel de mensenhandel.
 'Gezonde leer.' De leer die goed is voor de mens (ethiek!), alles wat er aan tegenovergesteld is, is ongezond.
11. 'Zalig.' Hiervoor wordt hetzelfde woord gebruikt als in de zaligsprekingen (Matth. 5). Het was een gangbare uitdrukking in die tijd en betekent 'gelukkig' of 'boven alle ongeluk verheven'.
 'Dat mij toebetrouwd is.' God zelf heeft de verkondiging van het evangelie aan Paulus opgedragen. Hierdoor kan Paulus ook aan Timoteüs verantwoordelijkheid voor het evangelie geven en hem gezag toekennen.
12. 'Hij mij getrouw geacht heeft.' De nadruk ligt niet op de trouw en de kwaliteiten van Paulus, maar op de trouw van God.
 'Bediening.' Slaat op elke vorm van dienst aan de Heer en aan de gemeente.
13. 'Godslasteraar... en geweldenaar.' Paulus was in die tijd een vrome Farizeeër (een wetsleraar!), maar toch ziet hij zichzelf in die periode als een godslasteraar en een geweldenaar.
 'Onwetendheid.' Slaat op een categorie zonden uit het OT, deze waren onopzettelijk en daardoor was er vergeving voor mogelijk (Lev. 22:14, Num. 15:22-31).
 'In ongelof.' Paulus was er niet van op de hoogte of begreep niet dat Jezus de Christus was, daardoor verzette hij zich dus niet bewust tegen God, maar dacht hij dat hij God diende.

14. 'Zeer overvloedig.' letterlijke vertaling: 'meer dan overvloedig' of 'super overvloedig'.
 'Geloof en liefde.' Maken deel uit van Gods genade, geen eigen prestatie.
 'In Jezus Christus.' Niet van, maar in: het geloof en de liefde van Paulus kunnen niet losgedacht worden van Christus.
15. 'Getrouw woord.' Deze regel dient altijd als ze voorkomt, ter inleiding op of ter afsluiting van een belangrijke geloofsregel. Wat erna genoemd wordt, moet worden vastgehouden, wat de dwaalleraars ook beweren.
 'Alle.' Betekent hier 'volledige'.
 'Dat Christus... te maken.' Dit is de kern van het evangelie, hier draait het om, en daarom moet het aangenomen worden.
 'Eerste plaats.' Paulus zit zichzelf als de grootste zondaar.
 'Ben ik.' Niet 'was ik', hij heeft er nog steeds problemen mee. Het is geen afgesloten hoofdstuk.
16. 'Hiertoe is mij genade bewezen.' De reden waarom Paulus genade ontvangen heeft, is niet zijn onwetendheid, maar Gods genade. Juist in het geval van Paulus wordt duidelijk hoe groot Gods genade is.
 'Lankmoedigheid.' Betekent eigenlijk het verdragen van onrecht. Paulus deed onrecht en Christus heeft dat verdragen.
 'Tot voorbeeld.' Door Paulus wordt zichtbaar wat God met mensen wil doen. Als Paulus gered kan worden, dan iedereen.
 'Vertrouwen op.' Heeft het eeuwige leven als doel.
17. Dit vers is een loflied.
 'Koning der eeuwen.' Sluit aan bij het eeuwige leven uit het voorgaande vers, God regeert altijd.
 'Amen.' Bevestigt de lofprijzing.
18. Paulus gaat verder met zijn betoog. Timoteüs moet de dwaalleer bestrijden (het Griekse woord wat gebruikt wordt, verwijst naar een veldtocht) en de goede leer vasthouden.
 'Profetieën.' Blijkbaar zijn over Timoteüs ooit profetieën uitgesproken, waarin duidelijk werd dat hij een bepaalde taak in de gemeente zou krijgen. De opdracht die Paulus nu geeft komt met deze profetieën overeen.
19. 'Geloof/vertrouwen en een goed geweten.' Zijn nodig om de veldtocht tegen de dwaalleraars te kunnen ondernemen.
 'Hetwelk.' Is het goede geweten. Door het verstoten ervan, raken mensen het geloof kwijt.
 'Sommigen.' Hymeneüs en Alexander uit het volgende vers en in vers 3?
20. 'Hymeneüs en Alexander.' Horen bij de mensen die hun goede geweten overboord hebben gezet. Het is mogelijk dat ze hoorden bij de libertinistische gnostici, deze mensen meenden o.a. dat de opstanding al plaats had gevonden en vergeestelijkten het evangelie.
 'Aan de Satan heb overgegeven.' Hier wordt hoogstwaarschijnlijk mee bedoeld dat ze uit de gemeente zijn gezet. Sommigen denken er ook aan dat deze mensen ziek werden of zelfs stierven. Het doel ervan is in elk geval duidelijk: dat ze door de ellende die ze ervaren (op welke manier dan ook) tot inkeer komen en stoppen met het leren van een dwaalleer.

Vragen voor bespreking in de kring

Luisteren naar de tekst

1. Waarom zou Paulus in de groet (vs. 2) juist de genade, barmhartigheid en de vrede van God noemen?
2. Paulus heeft het over zonden die hij in onwetendheid heeft gedaan (vs. 13), daarvoor kon hij vergeving ontvangen. Hoe komt dit op je over en wat denk je dat ermee bedoeld wordt?
3. In het middengedeelte zet Paulus zichzelf als een voorbeeld neer. Waarom zou hij dat juist op deze plaats in de tekst doen?
4. Waarom is het juist zo erg dat mensen zich bezighouden met de dingen die er niet toe doen?

Luisteren en horen

5. Wat is het gevolg van een focus op de bijzaken? Hoe zou je hier in de gemeente het beste mee om kunnen gaan?
6. Hoe zou jij, als jongere, in de gemeente het beste om kunnen gaan met mensen die een dwaalleer aanhangen of verkondigen?
7. Paulus schrijft de wet niet af, maar is voor een wettig gebruik van de wet. Probeer eens concreet te maken hoe de wet nu wettig zou kunnen functioneren.

Het Engels heeft voor het woord genade twee woorden: mercy en grace. Wat is het verschil? Mercy is dat je niet krijgt wat je wel hebt verdiend, en grace is dat je wel krijgt wat je niet hebt verdiend.

Philip Yancey